

Ret til at vælge sin Formand, ogsaa til selvstændige Forhandlinger var ikke dermed udelukket. Saa kom Forhandlingerne om den nuværende Kommunallov. I Folkethinget, hvor denne Sag forhandlede i Samlingen 1866—67, optog man et meget udvidet Forslag angaaende Kjøbstadkommunalstyrelsen, og angaaende Spørgsmaalet om Formanden for Byraadet hævdede Folkethingets overvejende Flertal, at Byraadene skulde have Ret til selv frit at vælge deres Formand, som skulde lede Forhandlingerne og udføre Beslutningerne, og Borgmesteren, forsaavidt han ikke blev valgt til Formand, skulde da være en af Raadet uafhængig Person, som havde Sæde og Stemme i Børgerrepræsentationen. Vedkommende Indenrigsminister satte sig meget bestemt derimod og foreslog her i Thinget at ændre dette til, at Borgmesteren ogsaa skulde være født Formand, foreslog altsaa at indføre det nye Princip, som endelig blev til Lov. Derimod stemte dengang 60, medens 11 stemte for, og saaledes gik Folkethingets Affattelse paa dette Punkt over til Landstthinget, hvor Sagen ikke kom videre end til 1ste Behandling. Der forhandlede i Landet dengang om Kjøbstadkommunalstyrelsen, og Flertallet af Repræsentanterne paa Delegeretmøderne, naar vi tage begge de Møder under Et, som afholdtes i Sjælland og Sjælland, var for Folkethingets Affattelse. Ved den endelige Lov Aaret efter blev imidlertid det bestemt, som nu er gjældende Lov, som jeg nylig nævnte. Det erkjendtes dog baade i Landstthingsudvalgets Betænkning og navnlig i Folkethingets, at selv det, Folkethinget foreslog, var kun at betragte som Noget, der var sagt indtil videre, og selv Landstthingsudvalget erkjendte, at det rigtige Udtryk for Kommunal selvstyrelsen var det, at Raadet selv valgte sin Formand.

Vi have troet, at denne Selvstyrelse naaedes derved, at Byraadet selv vælger sin Formand, som da er Borgmester, eller vælger en Borgmester, som da er Formand. Saaledes som det nu har været i de sidste 13 Aar og ogsaa delvis tidligere, kan det vist ikke negtes, at denne Sammenblanding af Virksomheden paa det rent kommunale Felt med de forskjelligartede Embedsforretninger, som en Byfoged har, der ofte tillige er Herredsfoged eller Birkedommer — at denne Sammenblanding har virket meget forstyr-

rende paa det kommunale Liv. En Mand, som skal være alt Muligt ellers, Dommer og Politimester, og som paa mangfoldige andre Omraader som udøvende Myndighed har med Borgernes Anliggender at gøre, kan let blive paavirket paa forskjellige Maader i sin Gjerning som Formand for Byraadet og som Leder af dets kommunale Anliggender. Dette er imidlertid ikke det Gæste; men naar en saadan Mand udnævnes af Justitsministeren til disse forskjellige Statsembeds-hverv, er det en Selvfølge, at Justitsministeren ikke kan tage noget Hensyn eller saa godt som ikke noget Hensyn til, om den paa-gjældende Mand overhovedet er skiftet til at være Formand for et Kollegium, for et Byraad, og har praktisk Greb paa at sørge for den Slags Ting. Det er det aldeles Underordnede og maa være det, om Vedkommende har en saadan Evne eller ei; men den, som Justitsministeren har bekliftet til Retsembedsmand, faar jo i alle Tilfælde undtagen i de 5 Kjøbstæder Aarhus, Aalborg, Randers, Odense og Helsingør Beskikkelse af Indenrigsministeren som Borgmester — bortset maaste fra et enkelt Tilfælde for Bornholm — og er som saadan født Formand i Byen, stor eller lille som den er, med de dermed følgende Rettigheder og Forpligtelser. Det behøver ikke at godtgøres ved nærmere Paavisning, at dette Forhold er aldeles uholdbart. Det turde være umuligt eller næsten en Umulighed, at en Mand kan anses for at være skiftet til, foruden at besørge de mange forskjellige Hverv, som paaligge ham som Byfoged, tillige at have med de særlige kommunale Forhold at gøre. Det er derfor naturligt, at man har sit Øie henvendt paa at finde rimelige Former for Opfyldelsen ogsaa i denne Henseende af Grundlovens § 71 om Retspleiens Adskillelse fra Forvaltningen. Thi at den samme Mand skulde være skiftet til at udføre alle de nu forenede Forretninger, maa anses for at være et ganske særligt Ulykkesfald. Enten den Vedkommende er saa eller saa, og hvad enten han har personlige Egenstaber, der gøre ham skiftet til at omgaa de forskjellige Elementer, han skal have med at gøre i Kommunen, eller ikke, og hvad enten han har praktisk Greb med Hensyn til de forskjellige praktiske Forhold, han skal lede, eller ikke — lige meget, man befaler Byen: Du skal tage ham